

**PROCES-VERBAL DE LA TROISIEME SESSION DE LA COMMISSION MIXTE DE
COMMERCE, DE COOPERATION ECONOMIQUE ET TECHNIQUE TURQUIE-MALI
(Bamako 18 - 19 janvier 2018)**

La Commission Mixte de Commerce, de Coopération Economique et Technique Turquie- Mali instituée conformément à l'Article IX de "l'Accord de Commerce, de Coopération Economique et Technique" signé le 18 mars 1999 entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Mali a tenu sa troisième session, du 18 au 19 janvier 2018 à Bamako.

La délégation turque était conduite par Son Excellence Monsieur Lütfi ELVAN, Ministre du Développement.

La délégation malienne était conduite par Son Excellence Monsieur Tièman Hubert COULIBALY, Ministre des Affaires étrangères et de la Coopération internationale

Les listes des deux délégations sont jointes en Annexe I et Annexe II du présent Procès-Verbal.

Au cours de sa visite, Monsieur Lütfi ELVAN, Ministre du Développement, a été reçu par le Président de la République du Mali, Son Excellence Monsieur Ibrahim Boubacar KEITA et par le Premier ministre Soumeylou Boubeye MAIGA et a tenu des réunions bilatérales avec Monsieur Tièman Hubert COULIBALY, Ministre des Affaires étrangères et de la Coopération Internationale, le Ministre du Développement industriel, Monsieur Mohamed Aly AG IBRAHIM et le Ministre de la Promotion de l'Investissement et du Secteur Privé, Me Baber GANO

Au cours de cette session, les deux Chefs de délégation ont fait chacun une présentation détaillée sur les évolutions économiques actuelles de leur pays, et réaffirmé, leur détermination à poursuivre le développement de la coopération bilatérale dans les domaines d'intérêt commun.

Les deux délégations ont passé en revue la mise en œuvre des tâches issues de la 2ème Session, tenue les 19 et 20 juin 2013 à Ankara.

Les négociations se sont déroulées dans une atmosphère cordiale reflétant la coopération étroite et

En réitérant leur volonté de développer davantage les relations amicales et la coopération économique et commerciale actuelle entre les deux pays, les deux Parties ont convenu de ce qui suit :

I- RELATIONS COMMERCIALES

En tenant compte de l'importance du commerce entre les deux pays et constatant la faiblesse du volume des échanges commerciaux par rapport au potentiel réel, les deux Parties ont convenu de

développer la coopération afin d'accroître le commerce et les investissements bilatéraux dans les domaines suivants :

1) Foires et Délégations Commerciales

Les deux Parties ont convenu de promouvoir les foires et l'organisation des rencontres des délégations commerciales permettant au secteur privé des deux pays de développer le commerce et les investissements.

La Partie turque a réitéré son invitation au Mali pour participer au Forum Economique et des Affaires Turquie-Communauté Economique des États de l'Afrique de l'Ouest (CEDEAO) organisé à Istanbul les 22 et 23 Février 2018.

La Partie malienne a remercié la Partie turque et a renouvelé son invitation à participer à la première édition du Salon Internationale de l'Industrie du Mali, prévu en avril 2018, en qualité d'Invité d'honneur

2) Coopération entre les Organismes du Secteur Privé

Les deux Parties se sont félicitées de la tenue, le 4 février 2015 à Istanbul, du forum d'affaires Turquie-Mali en présence de Son Excellence Monsieur Ibrahim Boubacar KEITA, Président de la République du Mali, Chef de l'Etat, à la tête d'une forte délégation.

Les deux Parties ont salué la signature de l'Accord de Création du Conseil d'Affaires entre le Conseil des Relations Economiques Extérieures (DEIK) et la Chambre de Commerce et d'Industrie du Mali à l'occasion de la visite en Turquie de S.E.M. Ibrahim Boubacar KEITA, les 3-5 février 2015.

Les deux Parties ont convenu d'élaborer un plan d'actions pour la mise en œuvre de l'Accord de Coopération entre la Chambre de Commerce et d'Industrie du Mali et l'Union des Chambres et des Bourses de Turquie (TOBB), signé le 25 mars 2011.

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction de la tenue d'une série d'activités de part et d'autre, aux fins de porter le volume des échanges commerciaux à 500 millions de dollars à moyen terme, conformément aux orientations des deux Chefs d'Etat

Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 26.02.2024 - 44073043 - 720.07.01 - 1260

Les Parties ont convenu de charger le Conseil d'Affaires Turco-Malien pour la préparation d'un Plan d'actions visant l'augmentation des investissements réciproques et le développement de la coopération économique. En outre les deux Parties ont convenu d'organiser un Forum d'Affaires Turco-Malien en 2018.

3) Accord de Commerce et de Partenariat Economique (ACPE)

La Partie turque a exprimé sa volonté de débiter dans les meilleurs délais les négociations visant un Accord de Commerce et de Partenariat Economique (ACPE) entre la Turquie et la Communauté

2²

Economique des Etats de l'Afrique de l'Ouest (CEDEAO) qui contiendra des dispositions commerciales aussi bien que des dispositions sur les domaines de coopération.

La Partie turque a souligné qu'un ACPE basé sur une approche asymétrique avec la CEDEAO établira graduellement une zone de libre-échange entre les Parties tout en considérant les produits sensibles des Etats membres de la CEDEAO et assurera aux produits d'exportation de la CEDEAO un accès préférentiel au marché turc.

La Partie turque a rappelé que le Ministre d'Economie de la République de Turquie a transmis récemment une lettre d'invitation au Président de la Commission de la CEDEAO à ce sujet et a demandé le support de la Partie malienne.

La Partie malienne a exprimé qu'elle procédera à une tentative et fournira tout le support nécessaire auprès des autorités de la CEDEAO pour débiter les négociations d'ACPE dans les plus brefs délais entre la Turquie et la CEDEAO.

4) Accord sur la Promotion et la Protection Réciproque des Investissements

Les deux Parties ont convenu de procéder très rapidement à la signature de l'Accord de Promotion et de Protection Réciproques des Investissements dont la version anglaise a été paraphée en 2015 à Ankara.

5) Accord sur la non-Double Imposition

Les deux Parties ont entamé des négociations en vue de la signature de l'Accord sur la non-double Imposition à Ankara les 26 et 27 janvier 2017. Les deux parties ont convenu de la tenue du deuxième tour des négociations dudit Accord dans les meilleurs délais.

6) Accord d'Assistance Administrative Mutuelle en matière de Douanes

La Partie turque a proposé à la Partie malienne, la signature d'un Accord d'Assistance Administrative Mutuelle en Matière de Douanes entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Mali. La Partie turque soumettra à la Partie malienne un projet d'Accord par la voie diplomatique dans un délai d'un mois.

II. COOPÉRATION ÉCONOMIQUE ET TECHNIQUE

Afin de développer la coopération économique, industrielle et technique, les deux Parties ont convenu de promouvoir la coopération dans les domaines suivants :

1) Planification et Développement

Les deux Parties ont convenu d'échanger leur connaissance et leur expérience sur la préparation et la mise en œuvre des plans et des programmes de développement, la détermination des

2 3

politiques macro-économiques, la formulation de la stratégie et de la politique de développement sectorielle et régionale ainsi que la planification et le suivi des investissements publics.

La Partie malienne a demandé le soutien de la Partie turque au projet de renforcement de l'assistance médicale aux personnes les plus pauvres dans les régions du centre et du Nord du Mali, soumis au Comité Permanent de la Coopération Economique et Commerciale de l'Organisation de la Coopération Islamique (COMCEC/OCI).

La Partie turque a informé la Partie malienne sur le procédure d'application aux projets COMCEC tout en invitant la Partie malienne à postuler au Sixième Appel d'Offre de Projet, qui sera effectué le mois de septembre de l'année 2018

2) Finances

La Partie malienne a réitéré sa demande de crédit auprès de la Turquie pour la réalisation des travaux de construction d'un nouveau centre international de conférence, d'un hôtel '5 étoiles' d'un centre commercial et d'un parc d'exposition internationale.

La Partie turque a informé la Partie malienne des modalités de financement existants (les programmes internationaux de crédits d'Eximbank turc, Prêts concessionnel, Partenariat Public-Privé).

3) Bâtiments et Travaux Publics (BTP)

Les deux Parties ont exprimé leurs souhaits de voir la participation des entreprises turques à la réalisation de projets relatifs aux métiers de construction et à la consultation technique, notamment aux projets de construction d'aéroports, de ponts, de logements, d'énergie, des chemins de fer, des hôpitaux qui seront réalisés au Mali

La Partie malienne soumettra à la Partie turque des fiches des projets de construction.

4) Agriculture

Les Parties ont aussi convenu de coopérer dans les domaines suivants :

- Développement de la coopération entre les producteurs actifs dans le secteur agricole;
- Utilisation de technologie, l'identification des stocks, l'établissement des mécanismes de surveillance et d'évaluation dans le secteur agricole ainsi que la mise en place des travaux statistiques et le développement de la surveillance et de prévision agricole (établissement des stations);
- Intégration du système d'information agricole;
- Echange réciproque de connaissance et d'expériences sur l'intégration des modules de production agricole, la digitalisation et le suivi des espaces agricoles, le développement de l'élevage, la modernisation du sol et les systèmes d'irrigation;

2₄

- Coopération sur la formation, l'échange des experts et des matériaux dans les domaines de l'alimentation, l'agriculture, l'élevage
- Contribution à l'établissement et à la mise en œuvre des systèmes d'identification des animaux et des systèmes modernes sur l'élevage pour l'amélioration de l'élevage,
- Mise en œuvre des projets afin d'accroître la capacité de production et l'organisation des ateliers et de la formation réciproques des experts dans ces domaines,
- Développement de la coopération commerciale, technique et scientifique entre les opérateurs privés dans les domaines des volailles, de l'apiculture et de la sériciculture

La Partie malienne sollicite de la Partie turque :

- Des stages et recyclage sur :
  1. L'inspection de la volaille et des produits avicoles (expérience turque) ;
  2. Les programmes nationaux de lutte contre la tuberculose et la brucellose dans les élevages laitiers (cas de la Turquie) ;
  3. La production des vaccins vétérinaires ;
  4. Le contrôle de qualité des vaccins vétérinaires produits ;
  5. Le diagnostic de routine des maladies animales prioritaires du bétail ;
- Des visites d'échanges d'expériences en Turquie.

En vue du renforcement des capacités scientifiques, techniques et administratives du personnel de l'Institut d'Economie Rurale du Mali (IER) et de l'Institut Polytechnique Rural de Formation et de Recherche (IPR/IFRA), la Partie malienne sollicite :

- Une formation en spécialisation en agrumes cultures ;
- Une formation en gestion des eaux d'irrigation ;
- Une formation en pédologie ou analyse des sols en laboratoire ;
- Une formation en spécialité reproduction animale.

Les deux Parties ont convenu de mettre en place un groupe de travail sur le coton pour l'échange d'expériences, le développement de la recherche, le renforcement des capacités en matière de production et de transformation.

production et de transformation.

Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 26.02.2024 - 44073043 - 720.07.01 - 1260

La liste des membres du groupe de travail ainsi que leurs attributions respectives seront communiquées par chacune des Parties par voie diplomatique. Les rencontres, dont la périodicité sera définie d'accord parties, se feront alternativement en Turquie et au Mali.

5) Industrie

Les deux Parties ont convenu d'accroître et de diversifier les possibilités de coopération et les bonnes relations existant entre les deux pays dans le domaine de l'industrie.

A cet égard, les deux Parties ont convenu de développer la coopération, notamment dans les domaines du textile et de la confection, des produits alimentaires, des matériaux et matériels de construction, des produits du fer et de l'acier, des produits chimiques, des produits pharmaceutiques, de la machinerie, des équipements électroniques et des véhicules de transport terrestre.

Les deux Parties ont convenu d'organiser des visites réciproques de délégations techniques et du secteur privé afin de promouvoir les relations d'affaires et les investissements communs dans le domaine industriel, d'assister aux foires industrielles et d'encourager le secteur privé pour la réalisation des projets communs.

La Partie turque, via son Ministère de la Science, de l'Industries et de Technologie, a invité la Partie malienne, à un moment approprié pour la Partie turque et en réponse à la demande de la Partie malienne, à visiter des zones industrielles organisées en Turquie afin de partager ses expériences dans ces domaines (les processus de ses établissements, ses activités et des mécanismes d'assistance).

Compte tenu de l'importance des Petites et Moyennes Entreprises (PME) dans le développement de leur économie, les deux Parties ont convenu d'établir la coopération entre l'Organisation pour le Développement des Petites et Moyennes Entreprises de Turquie (KOSGEB) et l'Agence pour la Promotion des Investissements au Mali (API) en vue de développer et de soutenir les PME et de signer à cette fin un Mémoire d'Entente de coopération dans les plus brefs délais.

La Partie turque a exprimé sa satisfaction suite à la participation fructueuse d'une forte délégation malienne conduite par le Ministre du Développement Industriel, à la 86ème Foire Internationale d'Izmir, les 17 et 18 aout 2017.

6) Science et Technologie

Les deux Parties ont exprimé leur disponibilité pour la coopération et l'échange de connaissance dans les domaines de la science, la technologie et l'innovation.

La Partie malienne a remis à la Partie turque un projet du Protocole d'Accord de Collaboration Technique et Scientifique

7) Normalisation et Métrologie

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant la coopération actuelle entre l'Institut Turc de Normalisation (TSE) et l'Agence Malienne de Normalisation et de Promotion de Qualité (AMANORM) et ont convenu d'améliorer des activités de coopération.

Les deux Parties ont convenu de négocier et de finaliser un Plan d'actions jusqu'à la fin de 2018 afin de mettre en œuvre le Protocole d'accord signé en 2013.

6

Les deux Parties coopéreront et se soutiendront mutuellement dans le cadre des activités des plateformes internationales sur la normalisation (ISO, INMPI etc.).

Les deux Parties ont également souligné leur détermination à développer la coopération technique entre les deux pays concernant les normes halals, la certification et l'accréditation halal et à prendre des actions communes au sein des plateformes internationales et régionales.

8) Transports

Les deux Parties se sont félicitées de l'ouverture de la ligne aérienne Turquie-Mali conformément à l'Accord de Transport Aérienne entre la Turquie et le Mali le 31 Mai 2012 et de la désignation de la Compagnie Aérienne Turquie (THY).

La Partie turque a exprimé son plaisir sur le fait que la Compagnie Aérienne Turquie (THY) ait commencé ses vols directs entre Istanbul-Bamako, le 26 mai 2015 et elle a informé la Partie malienne que la fréquence de ces vols a été augmentée à 5 par semaine dès la fin du mars 2016.

La Partie malienne a sollicité l'appui de la Partie turque dans le domaine de la formation, notamment : la certification des aéroports, la maintenance des aéronefs, la formation des contrôleurs de la circulation aérienne, le pilotage, la qualification et le perfectionnement des inspecteurs ainsi que la modernisation du transport terrestre.

La Partie turque a affirmé qu'elle examinera toute requête dès sa réception par voie diplomatique.

La Partie turque a exprimé qu'il est possible de développer la coopération dans les domaines de la gestion d'aéroports, la formation et l'application dans le domaine d'aviation civile, l'installation des équipements électroniques pour trafic aérien et de conseil pour construction d'aéroports et de pistes.

La Partie turque a demandé le soutien de la Partie malienne pour la signature d'un protocole pour la détermination de THY comme le transporteur officiel de longue durée (10 ans) Hadj et Oumra, si non, l'accordance du soutien et de la priorité à THY pour les vols de Hadj et Oumra, ainsi que sur les permissions nécessaires pour ces vols et les problèmes de transfert de monnaie.

La Partie malienne a informé la Partie turque par rapport au transport des pèlerins musulmans. Elle

9) Energie, Mines et Pétrole

Les deux Parties ont exprimé leur volonté d'évaluer mutuellement les possibilités et les moyens de coopération dans le domaine de l'énergie et de l'industrie extractive.

Les deux Parties, prenant en compte le rôle important de secteur de l'énergie dans le développement des relations économiques entre les deux pays, ont convenu d'accorder les facilités et l'assistance nécessaires pour les investisseurs dans le cadre de leur législation en vigueur.

 7

La Partie turque a exprimé sa volonté d'examiner les opportunités et les axes de coopération dans les secteurs de recherche-développement-production d'hydrocarbures au Mali par l'intermédiaire de sa société nationale de pétrole (TP), si les circonstances le permettent.

La Partie malienne a réitéré sa disponibilité à examiner tous les propositions turques pour développer la recherche et l'exploitation d'hydrocarbures au Mali par l'intermédiaire de l'Autorité pour la Promotion de la Recherche Pétrolière (AUREP).

La Partie turque a exprimé que Turkish Petroleum Company Limited (TPCL) est prête et désireuse de réaliser un commerce de pétrole brut et de produits de pétrole, a base spot ou à base périodique entre les Etats afin de répondre aux besoins du Gouvernement de République du Mali.

La Partie malienne a remercié la Partie turque pour cette proposition tout en indiquant qu'une réponse diligente lui parviendra.

Les deux Parties ont convenu de développer la coopération dans les domaines des énergies renouvelables (éoliennes, solaires, biocarburants), l'efficacité énergétique et centrales hydroélectrique.

La Partie turque a déclaré sa volonté pour la signature du Mémoire d'Entente dans le domaine de l'Energie ainsi que des hydrocarbonés et mines.

Les deux Parties ont convenu de promouvoir la coopération entre la Direction Générale de la Recherche et de l'Exploration Minière (MTA) de Turquie et la Direction Nationale de la Géologie et des Mines (DNGM) du Mali dans le domaine minier.

Dans ce cadre, les deux Parties ont convenu d'identifier les opportunités de projets communs concernant l'exploration et l'exploitation de l'or et d'autres substances minérales à travers les avis réciproques des experts.

La Partie malienne a remis à la Partie turque un projet du Protocole d'Accord entre le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Mali sur la Coopération dans les domaines de la Recherche Géologique et le Développement des Indices des Minéraux Stratégiques.

W

La Partie malienne transmettra d'un délai d'un mois à la Partie turque, cinq(5) requêtes sur la réalisation des projets dans les recherches géologiques, à la télédétection et aux systèmes d'information géographique.

La Partie turque a exprimé qu'elle est prête à coopérer avec les firmes maliennes par le biais du Directeur Général de la Société Anonyme d'Industrie d'Electromécanique de Turquie (TEMSAN) qui opère dans les domaines de conseil en gestion des projets, d'offre d'équipement, d'installation et de gestion en ce qui concerne les centrales hydroélectriques, éoliennes, solaires, thermiques, transformateur aussi bien que les centrales hydroélectriques de petite et très petite taille.

 8

10) Culture, Tourisme et Artisanat

Les deux Parties se sont félicitées de la signature de l'Accord de Coopération dans le domaine du tourisme, le 20 juin 2013 à Ankara.

Les deux Parties ont noté avec beaucoup de satisfaction la signature de l'Accord de Coopération Culturelle entre le Mali et la Turquie en 2015 à Ankara et se sont engagés pour une mise en œuvre diligente.

Les Parties ont convenu de protéger mutuellement les droit d'auteur et des droits connexes des citoyens et des ressortissants de deux pays conformément à leur législation nationale respective aussi bien que les traités internationaux auxquels elles sont contractantes

Les deux Parties ont convenu de promouvoir la protection d'héritage culturel, d'assurer la coopération et la coordination entre des pays, d'organiser des réunions et des programmes de formation dans lesquelles les experts peuvent échanger des idées et soutenir l'échange de connaissances et d'informations sur la restauration de monuments historiques.

La Partie malienne a sollicité de la Partie turque une formation dans les métiers du film.

Les deux Parties se sont réjouies de la signature de l'Accord de Coopération dans le domaine de l'Artisanat, le 3 février 2015 à Ankara.

La Partie malienne a sollicité l'appui de la Partie turque dans le domaine de la formation notamment :

- en hôtellerie
- la tannerie
- le carrelage
- le coupe et couture

11) Santé

Les deux Parties ont convenu de la signature de l'Agrément de Coopération dans les domaines de la Santé et des Sciences Médicales dans les plus brefs délais.

Gelen Evrak Talebi Sayısı: 16.02.2024 - 1402/2024
Les deux Parties ont convenu de développer la coopération dans les domaines suivants qui existent dans le projet dudit Agrément :

- renforcement des systèmes de santé,
- lutte contre les maladies transmissibles et non transmissibles,
- développement des projets communs et la formation du personnel de santé au sujet de la Formation de Compétence d'Education et de Maternité Sécuritaire et du Programme de Réanimation Néonatale en vue de prévenir les mortalités maternelle et infantile,

 9

- développement des systèmes de gestion d'hôpital, des systèmes d'information sanitaire et des statistiques sur la santé,
- partage d'information et d'expérience sur les services médicaux en cas d'urgence et de catastrophe et de l'organisation des programmes d'aide primaire d'urgence,
- formation à court terme du personnel de santé,
- partage d'information et d'expérience sur l'industrie pharmaceutique et les dispositifs médicaux,
- tourisme de santé.

12) Environnement

Les deux Parties ont convenu de coopérer pour la prise des mesures nécessaires pour le développement de la coopération des institutions concernés des deux pays et le partage d'expérience entre ceux-ci, en ce qui concerne la planification urbaine à grande échelle, politique de développement urbain en vue de la création des villes soutenables, planification des espaces ruraux, projets de transformation urbaine et la gestion de risques

La Partie turque a exprimé sa disponibilité de développer la coopération technique dans les domaines de construction, gestion de projets, bâtiments saints et sûrs, échange d'information, formation d'ingénierie, inspection de bâtiments ; calcul de dégâts et la suppression de débris en cas de catastrophe et coordination des travaux d'infrastructures.

13) Eau Et Forets

Les deux Parties ont convenu de coopérer dans les domaines suivants :

- lutte contre la désertification,
- neutralité de la dégradation des terres,
- contrôle de l'érosion
- contrôle d'inondations,
- sécheresse,
- préparation des plans de protection et de gestion des bassins de rivière,
- préparation des plans de gestion d'inondations et de sécheresses,
- surveillance et gestion de la qualité d'eau,

- impacts du changement climatique sur les ressources aquatiques,
- coopération technique dans les domaines de gestion de l'eau durable, les technologies de traitement des eaux et des eaux usées
- formation sur la mise en œuvre des projets et sur l'opération des stations des eaux et des eaux usées.

W.

D

14) Education, Formation Professionnelle, Enseignement Supérieur et Recherche Scientifique

Les deux Parties se sont félicitées de la signature de l'Accord de coopération dans le domaine de l'Emploi et de la Formation Professionnelle entre le Gouvernement de la République de la Turquie et le Gouvernement de la République du Mali, le 3 février 2015 à Ankara.

Les deux Parties ont convenu de signer dans les plus brefs délais l'Accord de Coopération dans le domaine de l'Education dont les négociations durent depuis deux ans afin d'établir une base légale pour les activités dans ce domaine

Les deux Parties ont convenu d'assurer les facilités nécessaires pour la reconnaissance légale, la continuité des activités de la Fondation de Maarif turc au Mali.

Les deux Parties se sont félicitées de la qualité des relations qui existent dans le domaine de l'éducation, notamment à travers les écoles de l'Amitié Turco – Malienne. A cet effet, la Partie malienne a souhaité une mise en œuvre diligente des dispositions du Protocole d'Accord du 12 août 2017 par la Partie turque.

Considérant que toute action de développement repose sur la compétence des ressources humaines, les deux Parties ont convenu de promouvoir leur coopération dans les domaines de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique.

La Partie malienne a exprimé sa satisfaction pour les efforts déjà consentis en faveur de la formation des jeunes maliens à travers l'octroi des bourses d'étude.

La Partie turque a réitéré son engagement à doubler le quota des bourses allouées aux étudiants maliens, dans les domaines de la formation professionnelle, de l'artisanat et de la défense, à partir de la rentrée prochaine.

La Partie turque a soumis à la Partie malienne un projet de Protocole d'Entente de Coopération dans le domaine de l'Enseignement supérieur entre la République du Mali et la République de Turquie.

Les Parties ont convenu de promouvoir réciproquement la coopération entre les universités et de

Les Parties ont convenu de promouvoir réciproquement la coopération entre les universités et de soutenir les programmes d'échanges universitaires, d'attribuer les bourses conformément à leur législation nationale et d'organiser les séances d'informations concernant les bourses d'études.

En outre, la Partie malienne a sollicité des formations diplômantes en Turquie :

1. Master en inspection des aliments pour homme ;
2. Master en épidémiologie vétérinaire.

15) Assistance Technique

Les deux Parties ont convenu d'améliorer la coopération bilatérale technique dans les domaines suivants :

- le développement agricole;
- l'accès à l'eau potable;
- la santé maternelle et infantile;
- l'enseignement de base;
- l'enseignement technique et professionnel;
- la formation professionnelle et le renforcement des capacités;
- la sauvegarde du patrimoine culturel malien;
- l'aménagement des zones industrielles;
- le développement des zones de technologies;
- le développement des PME – PMI ;
- la sécurité et la défense.

La Partie malienne a remercié la Partie turque de son soutien et exprimé qu'elle transmettra ses requêtes par voie diplomatique.

Les deux Parties ont exprimé leur satisfaction concernant la mise en œuvre du programme d'assistance, notamment la rénovation de la grande salle de plénière 'Modibo Keïta' et de la salle 'Mamadou Konaté' de l'Assemblée Nationale.

La Partie malienne a sollicité la Partie turque pour :

- l'appui dans l'organisation de semaines culturelles,
- l'appui pour l'inventaire et la valorisation des arts et métiers liés aux manuscrits de Tombouctou, Gao et Djenné,
- l'appui pour la numérisation des manuscrits,
- l'appui pour réhabilitation des zaouïas de Nioro du Sahel, Bandiagara et des bibliothèques de manuscrits à Gao et Tombouctou.

III. SPORTS

IV. COOPÉRATION ENTRE LES MINISTÈRES DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES DES DEUX PAYS

La Partie turque a exprimé sa satisfaction concernant l'ouverture de l'Ambassade de Mali à Ankara en juin 2014 suite à la tenue de la dernière réunion de la Commission Economique Mixte.

La Partie turque a réaffirmé sa disponibilité à offrir un terrain pour la construction du siège de l'Ambassade du Mali à Ankara. En retour, la Partie malienne mettra, à la disposition de la Turquie, un terrain pour la construction du siège de son Ambassade à Bamako.

La Partie turque prévoit qu'elle transmettra un projet d'Accord de Coopération sur les technologies informatiques et l'archive diplomatique entre les Ministères des Affaires Etrangères des deux pays.

La Partie malienne a remis à la Partie turque un projet de l'Accord de Coopération dans le domaine de la Femme, de l'Enfant et de la Famille.

****

Les deux Parties ont convenu de tenir la quatrième Session de la Commission Mixte de Commerce, de Coopération Economique et Technique à Ankara en 2019, à une date qui sera fixée par voie diplomatique.

Fait et signé à Bamako, le 19 janvier 2018, en deux exemplaires originaux, en langue française et turque, les deux textes faisant également foi.

**POUR LE GOUVERNEMENT DE LA
REPUBLIQUE DE TURQUIE**

**Lütfi ELVAN
Ministre du Développement**

**POUR LE GOUVERNEMENT DE LA
REPUBLIQUE DU MALI**

**Tièman Hubert COULIBALY
Ministre des Affaires Etrangères et de la
Coopération Internationale**

TÜRKİYE-MALİ TİCARET, EKONOMİK VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ KARMA KOMİSYONU
III. DÖNEM TOPLANTISI TUTANAĞI
(Bamako, 18-19 Ocak 2018)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti arasında 18 Mart 1999 tarihinde Bamako'da imzalanan Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması'nın IX. Maddesi uyarınca kurulan, Türkiye-Mali Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu'nun (KEK) üçüncü dönem toplantısı, 18-19 Ocak 2018 tarihleri arasında Bamako'da gerçekleştirilmiştir.

Türk heyetine Kalkınma Bakanı Sayın Lütfi Elvan tarafından başkanlık edilmiştir.

Mali heyetine Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanı Sayın Tièman Hubert COULIBALY tarafından başkanlık edilmiştir.

Her iki ülke heyet listeleri bu Tutanağın Ek I ve Ek II' sinde yer almaktadır.

Ziyareti sırasında Kalkınma Bakanı Sayın Lütfi ELVAN, Mali Cumhureyi Cumhurbaşkanı Sayın İbrahim Boubacar KEİTA ve Başbakan Soumeylou Boubeye MAİGA tarafından kabul edilmiş ve Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanı Sayın Tièman Hubert COULIBALY, Sınai Kalkınma Bakanı Sayın Mohamed Aly AG İBRAHİM ve Yatırımlar ve Özel Sektörün Teşviki Bakanı Me Baber GANO ile ikili görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Açılış oturumunda teknik heyet başkanları ülkelerindeki güncel ekonomik gelişmelere ilişkin kapsamlı bir sunum yapmış ve ikili işbirliğinin ortak çıkar alanlarında geliştirilmesine yönelik niyetlerini beyan etmişlerdir.

Heyetler 19-20 Haziran 2013 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen 2. Toplantıda kararlaştırılan görevlerin uygulanmasını gözden geçirmiştir.

Müzakereler, iki ülke arasındaki yakın işbirliği ve kardeşçe ilişkileri yansıtan dostane bir hava içerisinde yürütülmüştür.

Taraflar, iki ülke arasındaki dostane ilişkiler ile mevcut ekonomik ve ticari işbirliğinin daha da geliştirilmesine yönelik arzularını yineleyerek aşağıda yer alan hususlarda mutabık kalmışlardır:

I- TİCARİ İLİŞKİLER

Taraflar, iki ülke arasındaki ticaretin önemini göz önünde bulundurarak ve toplam ticaret hacminin gerçek potansiyeline kıyasla zayıf olduğu gerçeğini teyit ederek ikili ticaret ve yatırımları artırmak amacıyla aşağıda belirtilen alanlarda işbirliğini geliştirmeyi kararlaştırmıştır.

2

1) Fuarlar ve Ticaret Heyetleri

Taraflar, iki ülke özel sektörünün ticareti ve yatırımları geliştirmelerine olanak sağlayan fuar ve ticaret heyetleri organizasyonlarının teşvik edilmesi hususunda mutabık kalmıştır.

Türk Tarafı, Mali tarafını 22-23 Şubat 2018 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilecek olan Türkiye-ECOWAS Ekonomi ve İş Forumuna davetini yenilemiştir.

Mali Tarafı Türk Tarafına teşekkür etmiş ve Türk Tarafını 2018 yılı Nisan ayında öngörülen 1. Mali Uluslararası Sanayi Fuarına Onur Konuğu olarak davetini yinelemiştir.

2) Özel Sektör Kuruluşları Arasında İşbirliği

Taraflar, Mali Cumhurbaşkanı Sayın Ibrahim Boubacar KEİTA'nın güçlü bir heyetin başında teşrifiyle 4 Şubat 2015 tarihinde Türkiye-Mali İş Forumunun düzenlenmesinden duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Taraflar Sayın Ibrahim Boubacar KEİTA'nın 3-5 Şubat 2015'te gerçekleştirdiği Türkiye ziyareti vesilesiyle Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) ile Mali Ticaret ve Sanayi Odası arasında Türkiye-Mali İş Konseyi Kuruluş Anlaşması'nın imzalanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmiştir.

Taraflar, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Mali Ticaret ve Sanayi Odası arasında 25 Mart 2011 yılında imzalanan İşbirliği Anlaşmasının hayata geçirilmesi için bir eylem planı oluşturulması hususunda mutabık kalmışlardır.

Taraflar, her iki ülke Cumhurbaşkanı'nın yönlendirmelerine uygun bir biçimde, ticaret hacminin orta vadede 500 milyon dolara çıkarılması amacıyla, iki tarafta bir dizi faaliyetin düzenlenmiş olmasından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Taraflar, Türkiye-Mali İş Konseyini, karşılıklı yatırımların artırılmasını ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesini hedefleyen bir Eylem Planı hazırlanması için görevlendirmeye karar vermişlerdir. Ayrıca Taraflar, 2018 yılında Türkiye-Mali İş Forumunun düzenlenmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

3) Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması (TEOA)

Türk tarafı, Türkiye ile Batı Afrika Ülkeleri Ekonomik Topluluğu (ECOWAS) arasında ticaretin yanı sıra işbirliği alanlarını da kapsayacak bir Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması (TEOA) müzakerelerinin en yakın zamanda başlatılması yönündeki talebini dile getirmiştir.

Türk tarafı, ECOWAS ile asimetrik yaklaşım üzerinde inşa edilmiş bir TEOA'nın taraflar arasında ECOWAS'ın hassas ürünlerini göz önünde bulundurarak bir serbest ticaret alanını kademeli olarak oluşturacağını ve ECOWAS'ın ihraç ürünlerinin Türk pazarına tercihli erişimini sağlayacağını vurgulamıştır.

Türk tarafı bu konuda, Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanının son dönemde ECOWAS Komisyon Başkanına konuya ilişkin bir davet mektubu ilettiğini hatırlatarak Mali tarafından ilişkin destek talep etmiştir.

Mali tarafı, Türkiye ile ECOWAS arasında TEOA müzakerelerinin en kısa zamanda başlatılmasına yönelik olarak ECOWAS makamları nezdinde girişimde bulunacağını ve gereken tüm desteği sağlayacağını ifade etmiştir.

4) Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması

Taraflar, İngilizce versiyonu 2015 yılında Ankara'da paraflanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmasının hızlı şekilde imzalanması hususunda mutabık kalmışlardır.

5) Çifte Vergilendirme Anlaşması

Taraflar, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının imzalanması hususundaki müzakereleri 26-27 Ocak 2017 tarihinde Ankara'da başlatmışlardır. Taraflar sözkonusu Anlaşmanın ikinci tur müzakerelerin mümkün olan en kısa sürede yapılması hususunda mutabık kalmışlardır.

6) Gümrük Alanında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşması

Türk Tarafı, Mali tarafına Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti arasında Gümrük Alanında Karşılıklı İdari Yardım Anlaşmasının imzalanmasını önermiştir. Türk tarafı taslak metni diplomatik yollarla Mali tarafına bir ay içerisinde iletacaktır.

II- EKONOMİK VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ

Taraflar, ekonomik, sınai ve teknik işbirliğini geliştirmek amacıyla, aşağıda belirtilen alanlarda işbirliğini teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

1) Planlama ve Kalkınma

Taraflar, kalkınma plan ve programlarının hazırlanması ve uygulanması, makroekonomi politikalarının belirlenmesi, sektörel ve bölgesel kalkınma strateji ve politikalarının oluşturulması ile kamu yatırımlarının planlanması ve izlenmesi alanlarında hilgi ve tecrübe paylaşımı yapma

Mali tarafı, İslam İşbirliği Teşkilatı Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesine (İSEDAK) sunulmuş olan, Mali'nin merkez ve Kuzey bölgelerindeki en fakir insanlara yönelik tıbbi yardımın güçlendirilmesi projesine Türk Tarafından destek talep etmiştir.

Türk tarafı, Mali tarafını 2018 yılı Eylül ayında açılacak olan İSEDAK Proje Finansmanı 6. Proje Çağrısına davet ederek, İSEDAK projeleri başvuru süreci hakkında bilgilendirmiştir.

2) Finansman

Mali tarafı, yeni bir Uluslararası Konferans Merkezi, beş yıldızlı bir otel, bir alışveriş merkezi ve bir uluslararası fuar alanı inşası çalışmalarının gerçekleştirilmesi için Türkiye'den finansal destek talebini yinelemiştir.

Türk Tarafı, Mali Tarafını finansman yöntemleri hakkında bilgilendirmiştir (Türk Eximbank'ın Uluslararası Krediler Programları, Tavizli Kredi, Kamu-Özel Ortaklığı)

3) Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik

Taraflar, önümüzdeki dönemde Mali'de gerçekleştirilecek olan başta havalimanları, köprüler, konut, enerji, otoyol, demiryolu ve hastaneler olmak üzere müteahhitlik ve teknik müşavirlik projelerinde Türk firmalarının yer almasına yönelik arzularını ifade etmişlerdir.

Mali Tarafı Türk Tarafına inşaat projelerinin bilgi fişlerini sunacaktır.

4) Tarım

Taraflar aşağıdaki alanlarda işbirliği gerçekleştirmek hususunda mutabık kalmışlardır. :

- Tarım sektöründe faaliyet gösteren, iki ülke üretici örgütleri arasında işbirliğinin geliştirilmesi,
- Tarımda teknoloji kullanımı, envanter tespiti, izleme ve değerlendirme mekanizmasının tesisi ve istatistiki çalışmalar ile tarımsal izleme ve tahminlerin geliştirilmesi (istasyonların kurulması),
- Tarım Bilgi Sistemi (TBS) entegrasyonu,
- Bitkisel Üretim Modülleri entegrasyonu, tarım alanlarının sayısallaştırılması ve izlenmesi, hayvancılığın geliştirilmesi, arazi ıslahı ve sulama sistemleri konularında karşılıklı teknik, bilgi ve tecrübelerin paylaşılması,
- Gıda, tarım ve hayvancılık konularında eğitim, uzman değişimi ve materyal temini konularında işbirliği,
- Ülkede hayvan ıslahı için hayvan tanımlama sistemleri ile modern hayvancılık sistemlerinin kurulması ve uygulanmasına katkı sağlanması,
- Üretim kapasitesinin artırılması için tesisler hazırlanması ve bu alanlarda eğitim programları

Gelen Evrak Tezdaş Sayısı: 26.02.2024-44973/043-720197 d. 1260

- Üretim kapasitesinin artırılması için projeler hazırlanması ve bu alanlarda eğitim programları ile çiftçiler ve uzmanlar için karşılıklı eğitimler düzenlenmesi,
- Kanatlı, arıcılık ve ipekböcekçiliği konularında iki ülke özel sektör temsilcileri arasında ticari, teknik ve bilimsel işbirliğinin artırılması.

Mali Tarafı Türk Tarafından aşağıdakileri talep etmiştir:

- Aşağıdaki alanlarda staj ve değişim programları:
  1. kanatlı hayvancılık ve arıcılık denetimi (Türk tecrübesi),
  2. süt sığırcılığında türberküloz ve brusella ile mücadele ulusal programları (Türkiye örneği).

3. veteriner aşılarının üretimi,
4. üretilmiş veterinerlik aşılarının kalite kontrolü,
5. çiftlik hayvanlarının başlıca hastalıklarının rutin muayenesi.

- Türkiye'ye tecrübe paylaşımı ziyaretleri,

Mali Köy Ekonomisi Enstitüsü (IER) ile Mali Kırsal Politeknik Eğitim ve Araştırma Enstitüsü (IPR/IFRA) personelinin bilimsel, teknik ve idari kapasitelerinin güçlendirilmesi amacıyla Mali Tarafı şunları talep etmiştir:

- turunçgiller alanında uzmanlık eğitimi,
- sulama yönetimi alanında eğitim,
- pedoloji veya toprak örneklerinin laboratuvarında incelenmesi alanında eğitim,
- hayvan üremesi alanında uzmanlık eğitimi,

Taraflar, uzmanlardan oluşan bir Pamuk Çalışma Grubu oluşturulması ve bu çerçevede tecrübe paylaşımı, araştırmanın geliştirilmesi, üretim ve işleme alanında kapasite artırımı sağlanması hususunda mutabık kalmışlardır.

Pamuk Çalışma Grubunun üyeleri ve çalışma usullerine ilişkin bilgiler, Taraflarca karşılıklı olarak bir ay içerisinde diplomatik kanal üzerinden paylaşılacaktır. Çalışma Grubunun toplantıları sırasıyla Türkiye ve Mali'de gerçekleştirilecek olup zaman aralığı Taraflarca belirlenecektir.

5) Sanayi

Taraflar, sanayi alanında iki ülke arasında mevcut iyi ilişkilerin ve işbirliği olanaklarının artırılması ve çeşitlendirilmesi konusunda uzlaşmışlardır.

Bu açıdan, Taraflar, özellikle tekstil ve konfeksiyon, gıda ürünleri, inşaat malzeme ve araçları, demir çelik ürünleri, kimyasal ürünler, eczacılık ürünleri, makineler, elektronik araçlar ve kara ulaşım araçları ile elektrik enerjisi üretim grupları alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi hususunda anlaşmışlardır.

Taraflar, sanayi alanında iş ilişkilerinin ve ortak yatırımların özendirilmesi amacıyla karşılıklı teknik beceri ve özel sektör ziyaretleri düzenlenmesinde, sanayi fuarlarına destek sağlanmasında ve ortak

Gelen Proje ve Gerçekleştirilmesi İçin Özel Sektörün Desteklenmesinde Anlaşmışlardır.

Türk tarafı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı aracılığıyla, Mali tarafını, Türk tarafı için uygun bir zamanda ve Mali tarafının talebi üzerine, Organize Sanayi Bölgelerine (OSB) ilişkin deneyimlerini (kuruluş süreçleri, işleyişleri ve destek mekanizmaları) paylaşmak amacıyla Türkiye'deki OSB'leri ziyarete davet etmiştir.

Taraflar, ekonomilerinin gelişmesinde küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ) önemini dikkate alarak, Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ile Mali İhracat Destek Ajansı (API-MALI) arasında, KOBİ'lerin geliştirilmesi ve

desteklenmesine ilişkin işbirliğinin kurulmasını ve bu amaçla bir işbirliği anlaşmasının en kısa sürede imzalanmasını kararlaştırmışlardır.

Türk Tarafı Mali Tarafının 17-18 Ağustos 2017 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilen 86. İzmir Fuarına Sınai Kalkınma Bakanı başkanlığında güçlü bir heyetle katılmasından duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir.

6) Bilim ve Teknoloji

Taraflar bilim, teknoloji ve inovasyon konularında işbirliğine ve bilgi alışverişine hazır olduklarını belirtmiştir.

Mali Tarafı Türk Tarafına, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması Taslağını tevdi etmiştir.

7) Standardizasyon ve Metroloji

Taraflar, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve Mali Standardizasyon ve Kalite Geliştirme Ajansı (AMANORM) arasında mevcut işbirliği faaliyetlerinden duydukları memnuniyeti ifade etmiş olup, işbirliği faaliyetlerinin geliştirilmesi hususunda uzlaşmışlardır.

Taraflar, 2013'te imzalanmış olan Mutabakat Zaptını uygulamaya koymak amacıyla, 2018 yılının sonuna kadar bir Eylem Planı müzakere etmek ve nihai hale getirmek hususunda anlaşmışlardır.

Taraflar, uluslararası standartlaştırma örgütlerinin (ISO, SMIC vb.) faaliyetleri kapsamında birbirlerini destekleyecek ve işbirliği yapacaklardır.

Taraflar ayrıca, helal standartları, belgelendirmesi ve akreditasyonu konularında iki ülke arasındaki teknik işbirliğinin geliştirilmesi ile uluslararası ve bölgesel platformlarda birlikte hareket edilmesi hususlarındaki kararlılıklarını vurgulamışlardır.

8) Ulaştırma

Taraflar, 31 Mayıs 2012 tarihinde imzalanmış olan Türkiye-Mali Hava Ulaştırma Anlaşmasına uygun şekilde Türkiye-Mali arasında doğrudan uçuşların başlamış olmasından ve Türk Hava Yollarının (THY) belirlenmesinden duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir.

Türkiye'nin (THY) belirlenmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 26.02.2024 - 44073043 - 720.07.01 - 1260

Türk tarafı, 26 Mayıs 2015 tarihinden itibaren THY'nin İstanbul-Bamako arasında seferlere başlamasından duyduğu memnuniyeti ifade etmiş ve sefer sayısının Mart 2016 sonunda haftada beşe çıktığını Mali tarafına bildirmiştir.

Mali tarafı, Türk tarafından eğitim alanında özellikle, havalimanlarının sertifikalandırılması, hava taşıtlarının bakımı, hava trafik kontrolörlerin eğitimi, pilotaj, denetmenlerin eğitimi ile kara ulaşımı modernleştirilmesi alanlarında destek talep etmiştir.

Türk tarafı, diplomatik yollarla iletilmesini takiben her talebi değerlendireceğini ifade etmiştir.

Türk tarafı, havaalanı işletmeciliği, sivil havacılık eğitimleri ve uygulamaları, elektronik seyrüsefer yardımcı cihazları kurulumu, pist ve havalimanı inşaatı danışmanlığı hususlarında işbirliği geliştirilebileceğini ifade etmiştir.

Türk Tarafı THY'nin Mali'nin uzun vadeli (10 yıl) resmi Hac ve Umre taşıyıcısı olarak belirlenmesi amacıyla Protokol imzalanması, mümkün olmaması halinde Hac ve Umre seferlerinde THY'ye öncelik ve destek verilmesi, sözkonusu seferlere ilişkin alınacak izinler ile para transferi hususunda yaşanan sorunlar konusunda Mali tarafının desteğini talep etmiştir.

Mali Tarafı Türk Tarafını Müslüman Hacı adaylarının Hac ulaşımı konusunda bilgilendirmiştir. Hac ulaşımı, Türk Hava Yollarının da katılabileceği ihaleler aracılığıyla ile gerçekleştirilmektedir.

9) Enerji, Madenler ve Petrol

Taraflar, enerji ve madencilik konularında ortaya çıkabilecek fırsatları ve işbirliği olanaklarını karşılıklı olarak değerlendirme ve araştırma arzusunu dile getirmişlerdir.

Enerji sektörünün iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesindeki önemli rolünü dikkate alarak, Taraflar mevzuatları çerçevesinde yatırımcılara gerekli kolaylık ve desteğin sağlanması hususunda mutabık kalmışlardır.

Türk tarafı, milli petrol şirketi TP aracılığıyla, koşulların uygun olması durumunda, Mali'de hidrokarbon arama-geliştirme-üretim sektöründe ortaya çıkabilecek fırsatları ve işbirliği olanaklarını değerlendirme arzusunu dile getirmiştir.

Mali Tarafı, Türk Tarafının Mali'deki petrol arama ve çıkarma alanındaki bütün önerilerini Mali Petrol Arama Faaliyetlerini Destekleme Otoritesi (AUREP) aracılığıyla incelemeye hazır olduğunu tekrar ifade etmiştir.

Türk tarafı, Türkiye Petrolleri Uluslararası Şirketinin (TPCL), Mali Cumhuriyeti Hükümetinin ihtiyaçlarını karşılamak için Devletten Devlete, spot veya dönemsel bazda, ham petrol ve petrol ürünleri tedariki gerçekleştirme konusunda hazır ve isteklidir.

Mali Tarafı Türk Tarafına bu önerisi için teşekkür etmiş ve cevabını en kısa sürede iletceğini ifade

Gelen Etiliştir. Tarih ve Sayısı: 26.02.2024 - 44073043 - 720.07.01 - 1260

Taraflar yenilenebilir enerji (rüzgâr, güneş, biyoyakıt), enerji verimliliği ve hidroelektrik santraller alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Türk Tarafı, Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı ile Hidrokarbonlar ve Madencilik Alanlarında İşbirliği Mutabakat Zaptını imzalama hususunda niyetini beyan etmiştir.

2

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) ve Mali Jeoloji ve Madenler Genel Müdürlüğü (DNGM) arasında maden alanındaki işbirliğinin teşvik edilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Bu çerçevede Taraflar, karşılıklı uzman görüşleri çerçevesinde altın ve diğer madenlerin aranması ve çıkarılmasına yönelik ortak proje fırsatlarının tespiti hususunda mutabık kalmışlardır.

Mali Tarafı Türk Tarafına Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Jeolojik Araştırma ve Stratejik Madenler Alanında İşbirliği Anlaşması taslağını tevdi etmiştir.

Mali Tarafı Türk Tarafına jeolojik araştırmalar, uzaktan tespit ve dijital coğrafi sistemler konularında beş (5) adet projenin gerçekleştirilmesi ile ilgili talebini bir ay içinde iletacaktır.

Türk tarafı, HES (Hidroelektrik Santralleri), RES (Rüzgar Enerji Santralleri), GES (Güneş Enerji Santralleri), TES (Termik Enerji Santralleri), trafo merkezleri, mini ve mikro hidroelektrik tesisleri için proje müşavirlik, ekipman tedariki, kurulum ve işletme hizmetlerinin verilmesi konularında faaliyet göstermekte olan TEMSAN Genel Müdürlüğü kanalıyla Mali firmaları ile işbirliğine hazır olduğunu belirtmiştir.

10) Kültür, Turizm ve El Sanatları

Taraflar Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının 20 Haziran 2013 tarihinde imzalanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Taraflar 2015 yılında Türkiye ile Mali arasında Kültür İşbirliği Anlaşmasının imzalanmasından duydukları büyük memnuniyeti belirtmişler ve sözkonusu Anlaşmanın en kısa sürede uygulanması hususunda taahhütte bulunmuşlardır.

Taraflar, ulusal mevzuatları ve ayrıca taraf oldukları uluslararası anlaşmalara uygun olarak, her iki ülke vatandaşlarının telif hakları ve bağlantılı haklarını karşılıklı olarak koruma hususunda mutabık kalmışlardır.

Taraflar, kültürel mirasın korunması, ülkelerarası işbirliği ve koordinasyonun sağlanması, ülke uzmanlarının görüş alışverişinde bulunabilecekleri toplantılar ve eğitim programları düzenlenmesi, tarihi eserlerin restorasyonu konusunda bilgi ve tecrübe paylaşımının desteklenmesi hususunda

Mali Tarafı Türk Tarafından sinema meslekleri alanında eğitim talebinde bulunmuştur.

Taraflar El Sanatları Alanında İşbirliği Anlaşmasının 3 Şubat 2015 tarihinde Ankara'da imzalanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Mali Tarafı Türk Tarafından özellikle aşağıdaki alanlarda eğitim desteği talep etmiştir.

- otelcilik,
- dericilik,
- karo seramik,
- kumaş kesim ve dikimi.

11) Sağlık

Taraflar, Sağlık ve Tıp Bilimleri İşbirliği Anlaşmasının en kısa sürede imzalanması hususunda mutabık kalmışlardır.

Taraflar, taslak anlaşmada yer alan aşağıdaki alanlar çerçevesinde işbirliğinin geliştirilmesini kararlaştırmışlardır:

- Sağlık sistemlerinin güçlendirilmesi,
- Bulaşıcı olan ve olmayan hastalıklarla mücadele,
- Anne ve bebek ölümlerinin önlenmesine yönelik, Güvenli Annelik ve Eğitim Becerileri Eğitimi ile Neonatal Resüsitasyon Programı (NRP) konusunda sağlık personelinin eğitimi ve ortak proje geliştirilmesi,
- Hastane yönetim sistemleri, sağlık bilişim sistemleri ve sağlık istatistiklerinin geliştirilmesi,
- Acil ilk yardım programları düzenlenmesi ve acil ve afetlerde sağlık hizmetlerine ilişkin bilgi ve tecrübe paylaşımı,
- Sağlık personelinin kısa süreli eğitimi,
- İlaç sanayi ve tıbbi cihaz konusunda bilgi ve deneyim paylaşımı,
- Sağlık turizmi.

12) Çevre

Taraflar, üst ölçekli mekânsal planlama, sürdürülebilir kentler için kentsel gelişme politikaları, kırsal alan planlaması, kentsel yenileme projeleri ve risk yönetimi konularında ilgili kurumlar arasında işbirliğini geliştirme ve deneyim paylaşımı için gerekli tedbirleri alma hususunda mutabık kalmışlardır.

Türk Tarafı inşaat ve yapım işlerinde, proje yönetimi, sağlıklı ve güvenli yapı, bilgi paylaşımı,

Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 26.02.2024 - 44073943 - 720.07.01 - 1360
mühendislik eğitimi, yapı denetimi ile afet kapsamındaki hasar tespit, enkaz kaldırma ve altyapı koordinasyon işleri alanlarında teknik işbirliğine hazır olduğunu belirtmiştir.

13) Su ve Ormancılık

Taraflar, aşağıdaki hususlarda işbirliği yapmak üzere anlaşmışlardır:

- Çölleşmeyle mücadele,
- Arazi tahribatının dengelenmesi,
- Erozyon kontrolü,
- Sel kontrolü,

2

- Kuraklık,
- Nehir havzası koruma ve yönetim planlarının hazırlanması,
- Taşkın ve kuraklık yönetim planlarının hazırlanması,
- Su kalitesinin izlenmesi ve yönetimi,
- İklim değişikliğinin su kaynakları üzerine etkisi,
- Sürdürülebilir su yönetimi, su ve atık su arıtma teknolojileri alanlarında bilimsel ve teknik işbirliği,
- Su ve atık su arıtma tesislerinin projelendirilmesi ve işletilmesi ile ilgili eğitim faaliyetleri

14) Eğitim, Mesleki Eğitim, Yükseköğretim ve Bilimsel Araştırma

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti arasında İstihdam ve Mesleki Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması'nın 3 Şubat 2015 tarihinde Ankara'da imzalanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Taraflar, eğitim alanında işbirliği içinde yürütülecek faaliyetlere hukuki temel oluşturmak üzere müzakere süreci iki yıldır devam eden Eğitim İşbirliği Anlaşmasının en kısa sürede imzalanması hususunda mutabık kalmışlardır.

Taraflar, Türk Maarif Vakfının Mali'de hukuki statü kazanması ve faaliyetlerini sürdürebilmesi için gerekli kolaylıkların sağlanması hususunda mutabıktırlar.

Taraflar, özellikle Türk-Mali Dostluk Okulları aracılığıyla üst seviyede seyreden eğitim ilişkilerinden duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir. Bu itibarla Mali Tarafı, 12 Ağustos 2017 tarihli Protokol hükümlerinin Türk Tarafınca ivedilikle uygulanmasını talep etmiştir.

Yetişmiş insan kaynağının kalkınma süreci üzerindeki önemini not eden Taraflar, yükseköğretim ve bilimsel araştırma alanlarındaki işbirliklerini ilerletme hususunda mutabık kalmışlardır.

Mali Tarafı, sağlanan burslar aracılığıyla Malili öğrencilerin eğitimi konusunda Türk tarafınca bugüne kadar gösterilen çabadan duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir.

Türk tarafı; mesleki eğitim, el sanatları ve savunma alanlarında eğitim gören Malili öğrencilere

Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 26.02.2024 - 44073043 - 720.07.01 - 1260
tahsis edilen burs kotasını önümüzdeki eğitim-öğretim yılında iki katına çıkarmak konusundaki taahhüdünü yenilemiştir.

Türk tarafı, Türkiye Cumhuriyeti ile Mali Cumhuriyeti arasında yükseköğretim alanında işbirliğine ilişkin bir Protokol taslağı iletmiştir.

Taraflar, karşılıklı olarak eğitim alanında ve üniversiteler arasında işbirliğini teşvik etme, öğrenci değişim programlarını destekleme, kendi mevzuatları çerçevesinde burs verme ve temin edilen burslara ilişkin tanıtım faaliyetleri düzenleme hususunda mutabık kalmışlardır.

Bunun ötesinde Mali Tarafı, aşağıdaki eğitim programlarını talep etmiştir:

- İnsan gıdası denetimi yüksek lisansı,
- Veterinerlik Epidemiyolojisi yüksek lisansı.

15) Teknik Destek

Taraflar aşağıdaki alanlardaki teknik işbirliğini ilerletmek konusunda mutabık kalmışlardır:

- tarımsal kalkınma,
- temiz içme suyuna erişim,
- anne ve çocuk sağlığı,
- temel eğitim,
- teknik ve mesleki eğitim,
- mesleki eğitim ve kapasite artırımı,
- Mali kültürel mirasının korunması,
- sanayi bölgelerinin düzenlenmesi,
- teknoloji bölgelerinin geliştirilmesi,
- KOBİ'lerin geliştirilmesi,
- güvenlik ve savunma.

Mali Tarafı, desteği için Türk Tarafına teşekkür etmiş ve taleplerini diplomatik yolla iletceğini ifade etmiştir.

Taraflar, Mali Cumhuriyeti Millet Meclisi Genel Kurul Salonu olan "Modibo Keita Salonu" ile "Mamadou Konate Salonu"nun tadilatı için uygulamaya konan destek programından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Mali Tarafı Türk Tarafından aşağıdakileri talep etmiştir:

- Kültür haftalarının düzenlenmesi konusunda destek,
- Tumbuktu, Gao ve Djenne elyazmaları envanterlerinin oluşturulması ve bunlara ilişkin meslek ve sanatların değerlendirilmesine yönelik destek,
- El vazmalarının dijital ortama aktarılmasına yönelik destek.

Gelen Evrak Tarih ve Sayısı: 26.02.2024 - 44075045 - 120.07.01 - 1200
Sahra Niçro ve Bandiagara "zaouia"ları ile ve Gao ile Tombuktu elyazmaları kütüphaneleri rehabilitasyonu için destek.

III. SPOR

Taraflar, Spor Alanında İşbirliği Anlaşmasının en kısa sürede imzalanması hususunda mutabık kalmışlardır.

IV. İKİ ÜLKE DIŞIŞLERİ BAKANLIKLARI ARASINDA İŞBİRLİĞİ

Türk tarafı, son Karma Ekonomik Komisyon Toplantısının düzenlenmesinden sonra 2014 yılı Haziran ayında Mali'nin Ankara Büyükelçiliğinin açılmasından duyduğu memnuniyeti ifade etmiştir.

Türk Tarafı, Mali'nin Ankara Büyükelçiliğinin inşası için bir arazi tahsis etmeye hazır olduğunu tekrar ifade etmiştir. Bunun karşılığında Mali, Bamako Büyükelçiliğinin inşasına yönelik olarak Türkiye'ye bir arazi tahsisi edecektir.

Türk Tarafı iki ülke Dışışleri Bakanlıkları arasında bilişim teknolojileri ve diplomatik arşiv alanlarında işbirliğine ilişkin bir anlaşma taslağı iletmeyi öngörmektedir.

Mali Tarafı Türk Tarafına Kadın Çocuk ve Aile Alanında İşbirliği Anlaşması taslağını tevdi etmiştir.

****

Taraflar, Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu Dördüncü Dönem Toplantısının 2019 yılında, diplomatik yollarla belirlenecek bir tarihte Ankara'da gerçekleştirilmesi hususunda mutabık kalmışlardır.

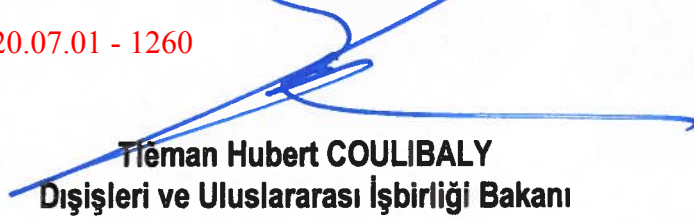
Türkçe ve Fransızca dillerinde aynı derece geçerli iki asıl nüsha olarak Bamako'da 19 Ocak 2018 tarihinde imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

MALİ CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Lütfi ELVAN
Kalkınma Bakanı

Tiéman Hubert COULIBALY
Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanı